

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 25. Messait Dominus in horto tristitiam, & timorem, quem seminavit Adam, quo nos ab illis reddidit immunes sicut in Maltha seu insula Melitensi à viperis, & patet in D. Andrea & alijs Sanctis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

tes nostras ipse tulit. & dolores nostros, &c. In Graeco scribitur: *Assumpsit*, quod secundum D. Thom. significat quasi *sibi sumpsit*. Ipse nostras assumpsit infirmitates & cruciatus: nostri sunt, quia nos illos seminavimus, verumtamen ille eos messuit. *Veni in hortum meum sicut mea sponsa.* Et quid collegisti? *Messui myrrham meam.* Myrrha praefigurat amaritudinem poenae & naufragam. Non ait, quod ipse seminavit eam: quia homo tale semen seminavit ex quo provenit talis germinaret. Tu feminasti superbiam, ille coronam messuie spineam: tu habentis cupiditatem; ille clauos collegit manus sibi terebrantes: tu luxuriam seminasti, ille crudelissima in carne sua purissima flagella sustinuit.

III. Primus fuit timor. Timor fuit timorque mortalis: sic ipse confiteatur quando commissio iam peccato dum accederet Deus rationem eius evadit, fugit & latebras sibi conquisivit. *Vocem tuam audivi in Gen. 3. 10. paradiso. & timui.* Luceat tibi timere: fructus etenim hic est eius quod seminasti. *Si male feceris time.* Hinc nostri profuunt timores & tremores, quibus in morte committimus, atque a facie irae Domini eiusque iustitiae expavescimus. Ingressus Christus hortum fructus illos messumque collecturus. *Infirmitates nostras tulit*, vel ut legit D. Matth. *Accepti*: atque ut sibi nostros imponeret timores angustias, & molestias, auxilitates. *Capit pauere, salere, & mastrus esse.* Hinc intelligimus, quam gravis fuerit ille timor pauperumque Saluatoris: si namque totum illud accepit quod homines possunt & habere debent ut infortunia, mortem mala & calamitates, sic e labio grauior fuit illius tantum, quam si omnium hominum timores in unum conferretur tamulum. Et idem sentendum de eius tristitia, nempe illam solum multo fuisse grauiorem illa, quae ex omnibus mundi posset consistere tristitia. Si spinas omnes singulis colligas camporum illarum, in tuo plantes, dubi plures erunt in solo tuo prato, quam in omnibus ceteris coniunctim, illaque a spinis omnibus mandabantur, tuum vero illis implebitur: sed si timor aliquis alio vehemens fuerit, ut nonnullis etiam fortissimis vitam ademerit, & vitales cordis spiritus praefocauerit: quinimo nonnullos sciamus praeter tristitia meoque mortuos, consumpra vita per timorem respiratione, iudicia num bene Domini dixerit tantam fuisse tristitiam & timorem quo cor suum gravabatur, ut sufficeret non solum vitam illi vitam sed mille, si tot haberet, auferre.

Ex eo quod Dominus hic timorem nostrum, meum & tristitiam collegit & assumpsit, provenit fortitudo & hilaritas electorum: ut non solum iam mortem non timeant, sed illam toto desiderio exoptent, & eodem tristitia non laegeant illa accedente, sed exultent praegaudio illamque ut amabilem & dulcem amplectantur, iam ab illa timidi non fugiant sed cum excitati quae tunc, ne dum viri viribus integerrimi, sed puellae etiam tenerimae: nam accesserit crudelibus offerrebat cruciatibus mortisque horrendae, gaudio delibatae plenior, quam si ad nuptias inuitatae properassent. His congruenter mellifluae Doctor mellifluus D. Bernardus de sermionibus de S. Audrea praefata sunt quaedam Apolloli iucissimum iubilum & motus omnino excitatos quando crucem vidit, cui iam erat assurgendus. Praedebat eiusdem mysteria, illumque ad tribunal erat. Regis Proconsul in betque quae de cruce magnifica dixerat renouare, cum aliud non esset quam patibulum malefactorum, nisi illam vellet experiri atque in ea ut malefactor occumbere. Respondit illi Apollolus: numquam crucis gloriam extolles si crucem formidarem, nec insignior mihi potest obvenire gloria quam in illa mori, cum iam Christus omnem mortis sustulerit timorem & angustiam. Paratur illi cruce crudelissima cui affigatur, quando vero ducitur ad illam, ut primum illam percipit visoque suo conspexit, ut sol totus alacer iocundis cepit salutem praecanis. *Solus enim pretiosa, qui in corpore Christi dedicatus est, & membris eius tanquam margaritis ornata est.* Invenitur illum primo D. Bernardus: cernitque quod et eius corpore. Qui nec timeat, nec timore collabescat, imo potius exhilarescat. *Videns paratam tantam crucem nequaquam sanguis eius gelatus est, non steterit coma, aut vox faucibus haesi, non contremuit corpus, nec mens turbata est, nec recessit, ut assolat intellectus, ex abundantia cordis ei locutum est.* Deinde verba auscultat & audit moerentis, quae non musicando dentibus profert, sed clara voce, & mirabili dulcique teneritudine crucem alloquitur, quae de plenitudine hilaritatis perhoris eius procedebat. *O cruce diu desiderata, & semper concupiscenti animo preparata, securus & iudicium venis ad te, ita ut & tu exultans suscipias me discipulum eius qui sependit in te, quia amator tuus semper fui, & desideravi amplecti te, & bona crucis.* Super D. Ber. in puro homine tales audire rationes atque ad nos conuersus sic ait. *Obsecro si acri*

homo est qui loquitur hoc. an non est homo, sed
angelus aut noua creatura? homo plane
sensu non possibilia non possibilia enim passio
est illius: qui appropinquante tam laetabundus
exultat.

44 An ergo mihi non dixeris, quoniam haec res
a te noua in homine mortali? Unde ergo in ho-
mine noua hoc exultatio & laetitia hactenus inau-
dit? Vnde in tanta fragilitate tanta constantia
opidi in homine tam spiritualis mens, tam seruens
corporis, animus tam robustus? Ut nedom vita
cruce committeretur, sed exultes pra gaudio, ne-
dum pra timore toto corpore contremiscat, sed
toto pectore iubilet pra laetitia? Recole memo-
riam sicut D. Bernardus. & recordare qualis fue-
rit Christus, quando iam mortem cernit sibi
vicinam, quam sibi in hortu representabat, &
oculis amoris suae crucis obiciebat ignominiam,
in qua mortuus erat: illum in uere timore ple-
tum & mortali agonia laborantem, cui uerum
faciei color pallidat, ossa contremiscant,
caro duplexat, eriguntur crines, & quem tanta
doctus perat ut ipse hanc sufficientem iudicet,
quod grauius emolitur. Audi uocem eius dolo-
rosam: *Tristis est anima mea usque ad mortem.*
Haec omnia ad sua reuoca principia, & perpen-
de inde trahat originem, cognosce autem &
intellige timorem hunc Christi mortalem, &
uere hanc dolore & tremore plena quae dicit, esse
Anthe: etenim ea in se suscepit, & hanc An-
the fortitudo & laeta blandimenta crucis, ad
Christum spectant, etenim illa concessit An-
the: *Spacio plane in duce belli pulsant morum*
impulsiuam: gressu egredi uocem in d'edico.
Caelstem placet fecit Christus Dominus po-
ter permutacionem: non enim illi satis fuit
sua nobis te horre fortitudinem, constantiam,
gaudium & alacritatem, sed etiam nostrum af-
fectum penam, tristitiam, timorem & agoniam.
Interrogat eum D. Bernardus. Domine mi, an non
suscipies si tua nobis bona largieris, nisi insti-
per uolueris mala assumere? An ergo no-
bit, Domine, non susciperet si nullis istis affli-
ctis angustis & timore morderis? An igitur
recepti uos fuissimus, licet haec omnia minime
recepti? Numquid pati te poterat ut postmo-
dum teet discipulus? An per hoc non pateret
habere te potestatem ponendi uel retinendi ap-
pium tuum? haec tua fuit iustitia misericordia.
Quid mirum fuerat si teum loquitur D. Ber-
nardus? Domine te ja, si accedente hora propter
quam uocaris, interpedas stater, tanquam qui po-
tuit in habebat potendi auiam tuam, & nemo

eam tollebat a te? Aut non longe gloriosus fuit,
quandoquidem totum propter nos ageretur, ut non
modo passio corporis, sed cordis affectio pro uobis
faceret, ut qui uincis abas mori tua, tua mitio-
minis & trepidatio robustos, & maxilla la-
tos, & uadum alacres, & turbatio quosus fa-
ceret, & desolato consolatus? Hunc discun-
sum ut ante diximus etiam profert D. Am-
brosius.
Quis uideat inuictissimum Martyrem D. Ie-
natum, tot annis grauem, ut considerata etate Martyru
sua, iam uires illi sufficere non uiderentur qui-
bus se in pedes contineret & nihilominus quo-
tibus tempore moris illi proponitur, qua leonum uir-
gibus disceparat, tanto tripudiat gaudio, quan-
tum ostendunt eius uerba, discipulis suis dicta,
referepte D. Hieronymus, *Sinite me serarum sciam*
seri. suar uelutis mihi paratis, quos opto truciden-
tores mihi inuicere, quos blandissim demulcebo, ut
crudelius me deurent, & illa si sponte nolint, ego
illis ut adigam O gloriosissime Martyr, an tu de
leonibus gloriaris? Mea quidem sententia illi de
te gloriabuntur, cum futurus sis eis esca deside-
ratissima. Maius profecto gaudium inquit, meum
erit, tantoque augetur amplius, quanto contra
me eorum ferocius crescet immanitas. Sibi per-
suadet Tyrannus posse se terrefacere Laurentium,
accensam illi igne horrendo nimis cruculam
demonstrans: sed illa est qua tanto martyrem
*demulsi gaudio ut exclamet: *Infelix, haec epulus**
semper optant. Oculos conuertit tum August.
& contemplare D. Vincetium tanto iucundio-
rem, quanto grauiora erant tormenta. ipi propo-
sita quibus exan abatur. Inter illa crudelitas,
erant eius uerba iucundiora, tortores exhibebat,
eos inferios arguens, ut quis opinari posset, &
uicium esse qui loquitur, & alterum qui patitur.
Tanta grauiatur crudelitas in martyris corpore, D. A. v. o.
& tanta tranquillitas proferebatur in uice tanta Seru. 12.
pararum a spiritus saueat in uerbis, ut mio mo. de SS.
do putaremus uolentia patiente, alium non lo. Tom. 10.
quoniam torquert
Relictis aliis multisque histotis, sufficiat D. 69
Ambrosii consideratio de S. Agnete: miratur enim B. Agne-
puellam tredecim annorum tanta mentis alacri-
tate ad mortem properare tripudientem, quanta morte
ad nuptias regias festina, properaret, & eum co-
exultato tam illo consideret a quo capite pleceda erat, ip-
sa fideret, ille tremeret. Praclarissima eius uerba Seru. 90,
ne praetercamus. Non sic ad Thalamu nuptia pro-
perares, ut ad supplicij locum lata successu gradu B. Agne-
festina, uirgo profert. Flere omnes, ipse sine stetu: ita
mirari plerique quod tam facile uita sua prodiga, Tom. 5.
Z. 3. quous

IV
+

quam mundum hauserat, iam quasi perfunctam de-
parci, &c. *Stetit oravit, serenero inflexis. Cernere
res trepidare cornibus quasi addictus fuisse, tre-
mere percussorū dexteras, pallere ore alieno peri-
cula cum puella non timere suo.* Secundum hanc
timor Christi nollet est, & nostra fortitudo
illius, ipse nostro metu timet, & nos eius forti-
tudine animamur. Ipse timet ex eo quod à no-
bis suscipit, & nos fortiores sumus ex eo quod
nobis ex suo communicavit. Hoc quod commu-
niter hic perpenditur de formatione primæ mu-
lieris, eleganter expendit D. August. Nemo non
novit quod Deus mulierem de viro formaverit
illi costam adimens ex qua eam formavit in eu-
jus ossis locum infirmam supplevit carnem. *Be-
pluit carnem pro ea.* Non videtur juxta D. Au-
gustinum hoc suo loco fuisse, & conveniens: quia
nō dicitur omnes proprium esse mulieri ut mollis
sit & infirma: unde quis forte dixerit fore con-
venientius si viro fructum carnis adtulisset at-
que de ea feminam edificasset. Et quandoqui-
dem mulierem formare voluerit ex osse à viro
ablato, convenientius videtur si alterum pro eo
substituisset, & non carnem: quia hominem de-
bet esse virilem & fortem. *Paterat pro osse viri.*

VIII.
Cor mu-
lier for-
mata sit
ex osse
viri.

Gen. 2. 21.
D. AUG.
Tract. 15.
in Joan.
Tom. 9.
Eph. 5. 31.

D. AUG.
Tract. 15.
in Joan.
Tom. 9.
Eph. 5. 31.

D. AUG.
Tract. de
Passione
& cruce
Domini.

*de: poterat ad faciendam mulierem, non costam
sed carnem derivare.* Conveniens hoc esset, nisi
fieret ad insignis cuiusdam Sacramenti designa-
tionem quod notat Apostolus. *Sacramentum hoc
magnum est. Ege autem dico in Christo & Ecclesia.*
Quòdam est illud? Quid significat? Quod Ec-
clesiam suam firmam redderet & immobilem ex
osse fortitudinis quod procedebat de Christo
cui indita est nostræ carnis infirmitas. Itaque
permutatio facta est: nam fortitudo quæ polent
electi, illius est. *Falla est mulier in costa tanquam
fortis, factus est Adam in carno, tanquam infirmus.*
Illius infirmitas nostra est fortitudo. Ex his colle-
git D. Athanas. præclaram hanc sententiam, in-
firmatus est propter nos, ut nos erigeremus robore,
utque dicamus more Pauli. *Omnia passum in eo
qui me confortat Iesu Christo.* Hinc consilium
dant viri sancti, ut quis se contra mortis timorem
reddat impavidum, vincatq; tristitiam ortam ex
molestis infortuniis, optimam esse huius myste-
rij devotionem, Christum considerando, atque
ab hoc maximo nostro beneficio postulando,
ut quandoquidē nostram dignatur sit tristitiam
metumq; allumere, ut suum nobis robur & con-
solationem impertiret, nobis in hac occasione &
molestia illam concedere non dedignetur.

§. 26. Pater si possibile est, &c. *Postulat
Christus non bibere calicem, quem optu-
rat, ostendit quantum eius erat amaritudo.*

EXcessivus hic timor, quò Christus mor-
tem ex horruit, eum movit ut illam refoge-
ret secundum partem inferiorem, ac modò
inquiret, si possibile foret ut illam comate
leque liberaret. Cum autem eius intuitu nulla
essent alia nisi ea quæ dependebat ab æteri
Patris sui benevola dispositione, secessit à tribus
discipulis suis tantum quantum iactus est lapa-
dis, ad illum confugit & genibus prostratus in
terra, quam facie sua contingebat, hanc exor-
tus est orationem. *Pater, si possibile est, transfe-
re à me calicem istum, servum tamen non meum sed tuum
voluntatis fac.* Hanc orationem ac petitionem
Salvatoris admirantur SS. Patres, & omnes con-
turbate potest in admirationem, licet non conti-
detemus, nisi quem scio Christus ostendit se Christi
mortem fingere, & exhorrescere. Totā vitā suā
manifestaverat, nihil sibi ipsa morte esse de-
derabilius nec aliquid sic eius cordi molitulum
quàm eiusdem dilationem. Notanda semper re-
gnant illa eius verba coram discipulis suis pro-
lata, quæ congruè perpendunt D. Irenæus, a. D. 1.
Ambros. b. & alij sancti & *Impressus habet baptis-
mum. Quomodo coarctat, usque dum perhorretur.*
Vocat baptismum mortem suam, ut declarat Aug.
Tertullianus d. de quo sumptis hoc D. Cyprianus
quæ est, in qua aquæ quæ interenerant, peccata
dicuntur & dolores, qui in SS. Litteris per a.
quæ figurantur. *Intrastruunt aqua usque ad os.*
mam miam. Et sicut in baptismo baptizatus est
aqua cooperitur, illique est inferior: ita Christi
Passionis suæ pelago, qui tanti fuerunt, quomodo
ipse per Davidem exposuit. *Feni in altitudinem
maris, & tempestas demersit me.* Balneum tor-
mentorū, inquit mihi præparatur, & à planta
pedis usque ad verticem baptizandus sum reus-
que operiendus. *Es quomodo coarctat.* q. d. ex-
premi verbis non potest quantā cor meum pre-
matur angustia, ex huius balnei procalifica-
tione.

Non satis illi fuit dixisse *Coarctat*, quod in-
gentem significat cordis anxietatem, qualis erat
illa quæ David coarctabatur, quando Propheta
Gad ex Dei nomine illi proposuit, ut vnum de
tribus eligeret, aut fanem, aut peltem, aut bel-
lum: etenim ut animæ suæ angustias indicaret
his